Sayı – 14

Harp Mecmuası

Yıl – 1

Teşrinisani 1332 | Fiyatı: 1 kuruş | Safer 1335

İdârehâne: İstanbul – Cağaloğlu
Kapalıfurun Sokağı numro 6
(Telefon 1854)

On beş günde bir çıkar asker ve muharebeden bahs eder risale-i musavvere

İstanbul ve vilayât için posta ücreti de dahil olduğu halde bir yıllık iştirak bedeli **25** kuruş

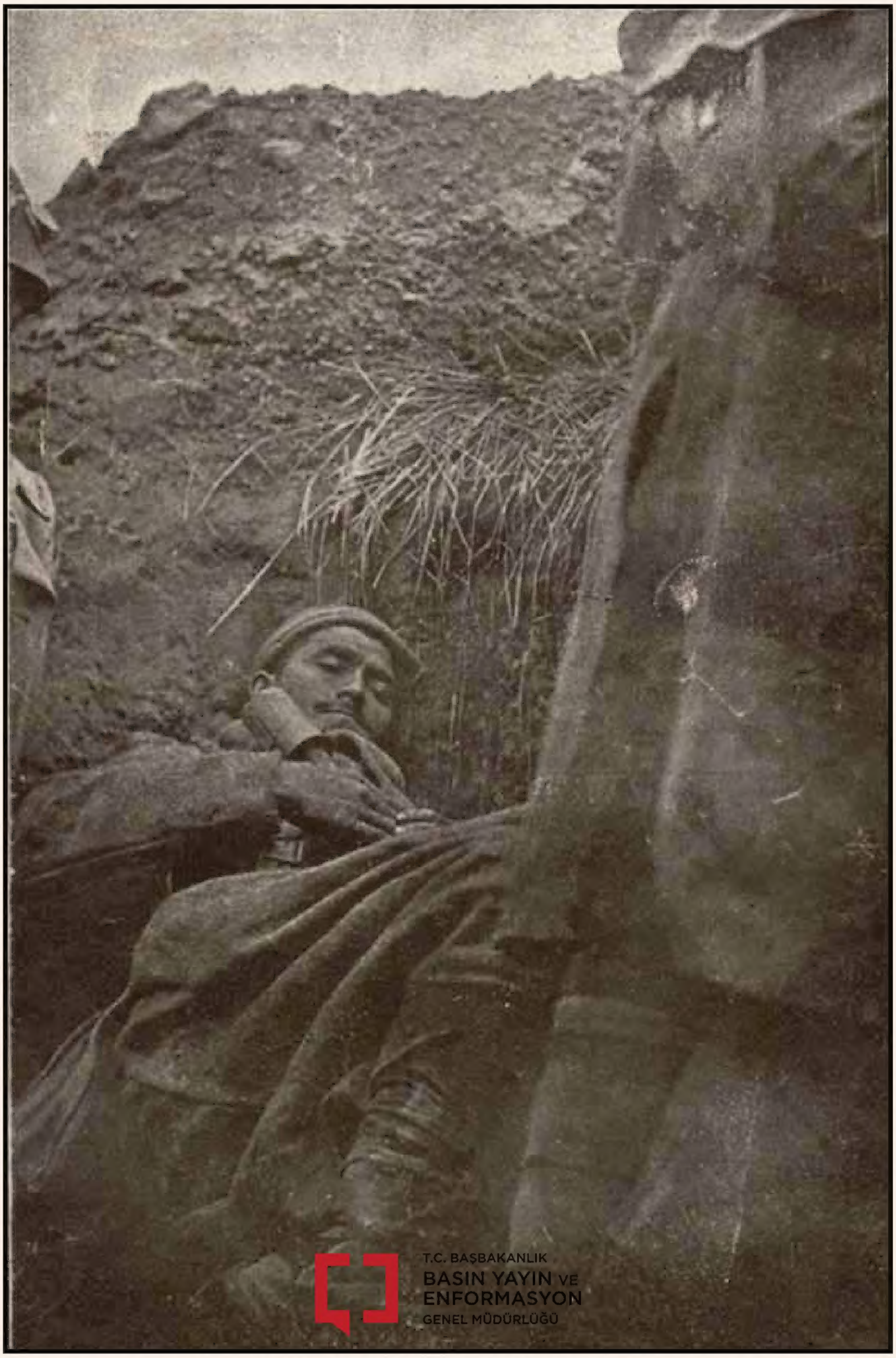

T.C. BAŞBAKANLIK
BASIN YAYIN VE ENFORMASYON
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

"Galiçya Siperlerinde"

Belki bir saat sonra, dini ve milleti, sevgili halifesi uğruna feda-yı nefs edecek bir neferimiz intikamla yanan sinesinde bombasıyla bir lahza uykuda.

Levent Şahverdi Arşivi

Harp Mecmuası

Teşrinisani, 1332
(Safer 1335)

T.C. BAŞBAKANLIK
BASIN YAYIN VE
ENFORMASYON
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Levent Şahverdi Arşivi

Kafkas Cephesi'nin ulu gâzileri: Sahrada bayram namazında, hatibin birlik ve intikam vaazlarını kahramanlara yakışır bir vaz'-ı huşû ile dinlerken

GALİÇYA'DAN ANAVATANA

2

Ben size söz vermiştim ki dün gece bomba baskını yapan Mehmedimizle görüşeceğim ve onların yaptıklarını size yazacağım:

11 Eylül sabahı, baskını yapan bölüğün askerlerini ziyarete gittim. Urfalı bir onbaşıya sordum: "Sen geceki baskında var mıydın?" "Evet Efendim! Dur anlatayım sana!" dedi. Gür bir sesle meraklı bir halde anlatıyordu: "Şu demir yolu bekçi evi yok mu! Oraya yavaş yavaş sokulduk ve yere yattık. Azıcık ortalığı dinledik. Soldaki şu yeni siperin içinde Rusların olduğunu anladık. Biraz daha sürünerek yaklaştık. Birdenbire bombaları fırlattık. Bombalar patlar patlamaz Allah!.. Allah!.. diye hücum ettik. Moskoflardan ölmeyenler kaçtı. Biz de hendeği gözlettik. Sağa döndük. Bir de baktık evin sağında da Moskoflar var. Bir "Allah! Allah!" Hücum" da oraya. Bu sefer süngü ile birkaç Moskof yuvarladık. Oradan da kaçtılar." Bu esnada söze karışıp daha ziyade izahat vermek isteyen. "Benim öldürdüğüm de şu köşede yatan olsa gerektir" diyenler var. Ben, neferi serbest söyletebilmek, ondan bu güzel hakikatleri dinlemek için elimden geleni yaparım. Yalnız, nerede bir düşman sezseler hemen bir "Allah! Allah! Hücûm!" diye sağa sola saldıran bu adamlardaki cevher-i cesâret nedir?

Namazdan sonra zafer münacatı

قفقاس جبهه‌سنك اولو غازیلری : صحراده بایرام نمازنده، خطیبك برلك و انتقام وعظلرینی قهرمانلره یاقیشیر بر وضع خشوع ایله دیكلركن

غالیچیادن آنا وطنه

۲

بن سزه سوز ویرمشدم كه دون گیجه بومبا باصقینی یاپان محمدجكلرمله گوروشه‌جكم و اونلرك یاپدقلرینی سزه یازه‌جغم :

۱۱ ایلول صباحی، باصقینی یاپان بولوكك عسكرلرینی زیارته گیتدم. اورفه‌لی بر اونباشی‌یه صوردم: — سن گیجه‌كی باصقینده وارمیدك؟.. — اوت افندم! طور آكلاته‌یم سكا!.. دیدی. گور بر سسله مراقلی بر حالده آكلاتیوردی: شو دمیر یول بكجی أوی یوقمی! اورایه یاواش یاواش صوقولدق و یره یاتدق. آزیجق اورته‌لغی دیكله‌دك. صولده‌كی شو یكی سپرك ایچنده روسلرك اولدیغنی آكلادق. بر آز دها سورونه‌رك یاقلاشدق. بردنبره بومبالری فیرلاتدق. بومبالر پاتلار پاتلامز الله! الله! دیه هجوم ایتدك. موسقوفلردن اولمینلری قاچدی. بز ده خندكی گوزلتدك. صاغه دوندك. بر ده باقدق أوك صاغنده‌ده موسقوفلر وار. بر «الله! الله!» هجوم» ده اورایه. بو سفر سونكو ایله بر قاچ موسقوف یوارلادق. اورادن ده قاچدیلر... بو اثناده سوزه قاریشوب دها زیاده ایضاحات ویرمك ایسته‌ین: «بنم اولدیردیكم ده شو كوشه‌ده یاتان اولسه كرك» دینلر وار. بن، نفری سربست سویله‌ته‌بیلمك، اوندن بو گوزل حقیقتلری دیكله‌مك ایچون الیمدن گلنی یاپارم. یالكز، نره‌ده بر دشمن سزسه‌لر هان بر «الله! الله! هجوم!» دیه صاغه صوله صالدیران بو آدملرده‌كی جوهر جسارت نه‌در؟..

نمازدن صوكره ظفر مناجاتی

Levent Şahverdi Arşivi

Başkumandan vekili ile Şeyhülislam hazretleri ve bazı rical-i hükümet torpidoda Çanakkale'ye doğru kalenin tevsîan ikmal edilen yeni tahkimat haritasını tedkik ederlerken

Bizim Mehmedimiz düşmanın kuvvetini, niyetini anlamak için ona saldırmak lazım geldiğine kanaat hâsıl etmiştir. Bu gece bir iki bölük kuvvetinde ve belki daha fazla Rusların bir avuç askerimiz önünde kaçtığını öğrendim. Hatta tarafımızdan büyük bir hücum oluyor zannıyla takviye kıtası geldiğini ve bizimkilerin de çevrilmemek için geri çekildiklerini anladım. Düşman hücumundan bahsederken Afyonkarahisar'ın Paşaköyü'nden Halil İbrahim Çavuş diyor ki: "Sekiz bomba kuşattım. Moskoflar yaklaştı. Bombaları atmaya başladım. Sekiz onunu birden harman gibi serdiriverdim. Ben yaralandım ama yalan olmasın kırk kadar Moskof öldürdüm. Bana bomba taşıyan genç askerler de bu hâli gördüler. Doğrusu ben bu muhârebede ahdimi Moskof'tan aldım."

Moskofların trampete darbeleri süratinde saatlerce devam eden gayet şedîd topçu ateşi altında Allah imanıyla yerinde duran bu büyük askerler şâyan-ı hayret bir soğukkanlılıkla düşmanı bomba mesafesine sokuyor ve sokulanın işini bitiriyor.

Muhârebenin müsâdeme anına mahsus bir kızgınlık var. Bir taraf yerinde sebat ediyor, diğer taraf da mütemâdiyen ilerliyor. İlerleyenler bir taraftan yaralanıp ölüyor. Yine bir kısmı ilerlemekte devam ediyor. Niyet ve maksadında inat eden muhâsımların gözleri hiçbir şeyi görmüyor, o anlarda her türlü tehlikeden âdetâ bîhaberdirler. Bizim Mehmetler çok sokulanlara karşı hemen siperin haricine fırlıyor. Ya süngüleyip icabına bakıyor veyahut yakalayıp getiriyor.

Bir Alman zâbiti bu muharebeyi seyrediyormuş. Bizim siperin üzerinde ve ilerisinde siyah kaputlu bazı askerlerin dolaştığını görmüş ve Türklerde siyah kaput olmadığı için, bunları Moskof zannetmiş. Dikkat etmiş, bu siyah kaputlular ilerliyor, bazı kaputluları yakalayıp götürüyor. Hayrette kalmış. Sonra öğrenmiş ki bu siyah kaputlular da Türk'tür jandarmalarımız. Ölümü düşünmeksizin şedîd ateş altında ortaya çıkan bu kahramanları fevkalade bir hayretle taktir ettiği için ertesi günü onları ziyarete gitmiş. Neferler bu yaklaşırken, "Alman! Alman!" deyince bu da "ya! ya!" demiş. Bir müddet onlarla, fakat işaretle müsahebe etmişler. Bir küçük Abdullah hücumda çok ileri gitmiş. Ruslara esir düşmüş. Ruslar elinden tüfeğini almışlar ve bir nefere teslimen bunu geri gönderiyorlarmış. Giderken Rus neferi bir sigara yakmak için durmuş ve yüzünü bizim tarafa çevirmiş. Abdullah "ya ölürüm, ya kurtulurum" demiş, henüz tüfeği içinde kalan bir tek mermisi ile Moskof'u kafasından vurmuş. Tesâdüfen Moskofların ölüleriyle dolu bir siperde yatan mücrûh çavuşunu sırtına alarak kurtulup gelmiştir. Bu küçük Abdullah ikinci bir muharebede mecruh olmuş. Şimdi hastanededir.

Bir gece Avusturya neferlerinden biri nöbet bekleyen bir Türk neferine lâtîfe yapmak ister. Gündüzden göz âşinalığı varmış. Ona güvenir, gider.

Aynı heyet Çanakkale'de yeni tahkimatı ve boğaza vazʿ edilen yeni büyük topları ziyaretde

Levent Şahverdi Arşivi

Başkumandan vekili maiyyetinde birinci ordu kumandanı Adapazarı'nda askerî imalat fabrikasının küşad resminde

Fabrikanın küşad resmini müteakib Adapazarı inas mektebi talibanı başkumandan vekilini teşyî' ederken

Adapazarı'nda küşad edilen fabrikanın tahrik makineleri yüz bargir kuvvetindedir. Bundan başka nehir suyunu içilecek bir hâle getirmek için Anadolu'ya ilk defa giren tasfiye makineleri vardır. Fabrikada şimdiki halde dört yüz amele ile darü'l-eytamlardan celb edilmiş elli talebe çalışmakdadır. Fabrika gece gündüz işlediği takdirde sekiz yüz ameleyi meşgul edebilecekdir. Bu mühim müessese-i sınaiye ileride tevsiî edilecek ve keraste işlerinden başka ev eşyası, ziraat makineleri, değirmen alatı, tulumbalar vesair ufak tefek makineler yapmak mümkün olacak ve bu takdirde bin iki yüz amele istihdam edilebilecekdir. Fabrika binaları, kerastesi bol arazide ziyadar ve muntazam suretde yapılmışdır. Şimdilik amele asker olarak çalışmakdadır. Harbden sonra civarda aileleriyle birlikde ikamet edebilmeleri için sıhhate muvafık amele evleri vücuda getirilecekdir. İnşaata bir sene evvel başlanmış ve Almanya'dan gelen makineler dört aydan ibaret kısa müddet zarfında yerleşdirilmişdir.

باشقوماندان وكيلى معيتنده برنجى اوردو قوماندانى آطه‌بازارنده عسكرى امالات فابريقه‌سنك كشاد رسمنده

فابريقه‌نك كشاد رسمنى متعاقب آطه‌بازارى اناث مكتبى طالباتى باشقوماندان وكيلنى تشييع ايدركن

آطه‌بازارنده كشاد ايديلن فابريقه‌نك تحريك ماكنه‌لرى يوز بارگير قوتنده‌در. بوندن باشقه نهر صويى ايچيله‌جك بر حاله كتيرمك ايچون آناطولى‌يه ايلك دفعه كيرن تصفيه ماكنه‌لرى واردر. فابريقه‌ده شمديكى حالده درت يوز عمله ايله دار الايتاملردن جلب ايدلمش اللى طلبه چاليشمقده‌در. فابريقه كيجه كوندوز ايشله‌ديكى تقديرده سكز يوز عمله‌يى مشغول ايده‌بيله‌جكدر. بو مهم مؤسسهٔ صناعيه ايلريده توسيع ايديله‌جك وكراسته ايشلرندن باشقه أو اشياسى، زراعت ماكنه‌لرى، دكرمن آلاتى، طولومبه‌لر و سائر اوفاق تفك ماكنه‌لر ياپمق ممكن اوله‌جق و بو تقديرده بيك ايكى يوز عمله استخدام ايديله‌بيله‌جكدر. فابريقه بنالرى، كراسته‌سى بول اراضيده ضيادار و منتظم صورتده ياپيلمشدر. شمديلك عمله عسكر اولارق چاليشمقده‌در. حربدن صوكره جوارده عائله‌لريله برلكده اقامت ايده‌بيلمه‌لرى ايچون صحته موافق عمله اولرى وجوده كتيريله‌جكدر. انشاآته بر سنه اول باشلانمش و آلمانيادن كلن ماكنه‌لر درت آيدن عبارت قيصه مدت ظرفنده يرلشديرلمشدر.

Levent Şahverdi Arşivi

Mirliva Cevad Paşa

Mirliva Hilmi Paşa

Bizim Mehmedlerimiz tarihe buna benzer daha çok menâkıb hediye etti. Kim bilir, daha ne kadar âli hakikatler bu küçük neferlerin büyük eserleri vardır.

Galiçya'ya gelen Türk askerleri dost ve eminim ki düşmanlar nezdinde başkaca büyük millî ve manevî muvaffakiyetler de temin ettiler ve edeceklerdir.

Bu nedir? Türkleri Avrupa'ya tanıtmak! Bu netice bir çok dillerde, bir çok seneler müteaddit eserler seyahatler yapmakla temin edilemezdi.

Biz Galiçya'nın bir köyünde bir evde oturuyorduk. Bu ev sahibi köyün papazıdır. Ailesi ve çocukları birkaç lisan biliyor, tahsil görmüşlerdir. Türklerin buraya geleceğini işittikleri zaman, birçok ahbapları ve akrabaları tarafından köyü terk etmeleri tavsiye edilmiş; Türkler vahşi ve yabânîdir denilmiş. Garazkârane yazılmış kitapların, hakikati görmeyen insanların Avrupa'ya tanıttırdığı Türklerin mütecâviz oldukları fikirlere yerleşmiş. Bakınız, bu adamlar biz konuşurken, yemek yerken, mütehayyir kalıyorlar ve birçok

Mirliva Yakup Şevki Paşa

Galiçya'da: Bir fırkamız karargâhına uğrayan Rus esirlerinden biri isticvâbta

Dışarı cephelerde bir hedef uğruna çalışan kumandanlarımızdan üçü

Arkasından iki kollarını tutmak üzere Mehmed'i kavrar. Mehmet bir silkinir ve kurtulur. Bu şapkalıya hücum eder. Düşmanı haberi olmadan sipere girmiş sanır süngü ile kovalar. "Avusturya! Avusturya!" diye önünden kaçan neferin feryâdına ehemmiyet vermez. Arkadaşları, bunu tutarlar, "Bu bizden Avusturya neferi" derler. "Sana horata etti, neden süngü ile kovalıyorsun?" derler. "Nöbet yerinde horata olur mu? Ben Moskof belledim" der.

Avusturya ordusunun kabul ettiği renkteki bir kumaştan elbise giymiş olarak, siperlerde geziyordum. Bir Kırşehirli ve kır bıyıklı yaşlı bir nefer bana şöyle diyordu; nefer beni bir Avusturya zâbiti sandı. Bizim siperlerin önüne serilmiş Rus ölülerini göstererek, "Bak, bak (parmakla kendisini göstererek) Türko, Türko, (başını elinin üstüne yatırarak) Moskof, Moskof diyor ve bunları biz öldürdük demek istiyordu." Mağrur ve mütebessim bu Türk askerinin kendi nefsine ne kadar güvendiğini o esnada görmeli idi.

"Ben Avusturya zâbiti değilim" dedim. "Efendim, Allah ömürler versin, sen de bak" dedi.

میرلوا جواد پاشا

میرلوا حلمی پاشا

میرلوا یعقوب شوقی پاشا

طیشاری جبهه‌لرده بر هدف اوغرینه چالیشان قوماندانلرمزدن اوچی

Levent Şahverdi Arşivi

Galiçya'da: Siperlerimiz önünde yüzüstü serilen Ruslardan bir cesed

Dobruca cephesinde: Elimize düşen Fransız şapkalı Romen esirleri

Galiçya'da: Askerlerimiz tarafından alınan Rus esirlerinden bir kafilenin isticvâbı

hallerimizi gördükçe, "Tıpkı bizim gibi" (âhnlich vrieuns) demekten kendini alamıyorlar ve kanaatlerini tashih ettiklerini, akraba ve aşinalarına bu zeminde bir çok mektuplar yazdıklarını söylüyorlar. Mûnis ve sakin neferlerimiz terbiyeli ve ciddi zabitlerimiz hakikatin galebesini efsânenin butlanını bir daha ispat etmiş oldular. Ben eminim ki bir çok kalemler bizim için şimdi hayli yazılar yazıyorlar. Harpten sonra bir çok eserler ortaya çıkacaktır ve onun için diyorum ki düşmanlarımız dahi şarkın bu asîl ve büyük kavmini fazâil-i âliyesi ile de tanımış olacaklardır.

ASKER VE ŞAİR*

Galiçya'da siperinde uyuyan
Bu nefere dikkatle bak ey şâir!
Şâir odur, senin yazın hep nesir;
Uyuyan sen, odur sezen ve duyan...

Şâir odur, çünkü onun kalemi
Uyurken de düşmez asla elinden...
Kalbindeki bütün zevki elemi,
İlhâm ona vatanından, ilinden...

Vatanını unutamaz hiç kalbi,
Uyusa da cenksiz kalmaz rûyası...
Bebeğiyle ile yatan küçük kız gibi
Hep göğsünde durur nazlı bombası...

O belki de biraz sonra vatanın
Selâmeti için şehid olacak...
Onun kazandığı adsız bir şânın
Gölgesiyle tarihimiz dolacak...

O, orada senin için kanını
Seve seve döker iken ey şâir!
Sen ne için ona birkaç ânını
Vakfederek yazmıyorsun bir şiir!

O, seninçin hayatını verirken
Üşenirsin ona destan yazmaya...
Haktır almak kalemini elinden
Ve git demek ona mezar kazmaya...

Ziya Gökalp

[*] Birinci sahifede münderic siperde uyuyan nefer içindir.

Galiçya'da bir gece hücumuyla düşmandan zabt edilen siperlerden birinde sabaha karşı yarım saat uykuya mezun bir askerimiz dalgın uykuda.

غالیچیاده : سپرلریمزك اوكنده یوزاوستی سریلن روسلردن بر جسد

دوبریجه جبهه‌سنده : الیمزه دوشن فرانسز شاپقه‌لی رومن اسیرلری

غالیچیاده : عسکرلرمز طرفندن آلنان روس اسیرلرندن بر قافله‌نك استجوابی

حاللریمزی کوردکچه «طبق بزم کبی» (âhnlich vrieuns) دیمکدن کندیلرینی آلامیورلر و قناعتلرینی تصحیح ایتدکلرینی ، اقربا و آشنالرینه بو زمینده بر چوق مکتوبلر یازدقلرینی سویلیورلر . مونس و ساکن نفرلرمز ، تربیه‌لی و جدی ضابطلرمز حقیقتك غلبه‌سنی افسانه‌نك بطلاننی بر دها اثبات ایتمش اولدیلر . بن امینم که بر چوق قلملر بزم ایچون شمدی خیلی یازیلر یازیورلر . حربدن صکره بر چوق اثرلر اورته‌یه چیقه‌جقدر و اونك ایچون دییورم که دشمنلرمز دخی شرقك بو اصیل و بیوك قومنی فضائل عالیه‌سیله ده طانیمش اوله‌جقلردر .

عسکر وشاعر [*]

غالیچیاده سپرنده اویویان
بو نفره دقتله باق ، ای شاعر !
شاعر اودر ، سنك یازیك هپ نثر ،
اویویان سن ، اودر سزن و دویان ..

شاعر اودر ، چونکه اونك قلمی
اویورکن ده دوشمز اصلا الندن ...
قلبندکی بوتون ذوق و المی ،
الهام اوكا وطنندن ، ایلندن ...

وطنی اونوتماز هیچ قلبی ،
اویوسه ده جنکسز قالماز رؤیاسی ...
بیکله یاتان کوچوك قیز کبی
هپ کوکسنده دورور نازلی بومباسی ...

او ، بلکه ده براز صکرا وطنك
سلامتی ایچون شهید اوله‌جق ...
اونك قازاندیغی آدسز بر شانك
كولكه‌سیله تاریخمز دوله‌جق ...

او ، اوراده سنك ایچون قانی
سوه سوه دوکر ایکن ای شاعر !
سن نه ایچون اوكا برقاچ آنی
وقف ایدرك یازمیورسین بر شعر !

او ، سنکچین حیاتی ویررکن
اوشنیرسین اوكا دستان یازمغه ...
حقدر آلمق قلمکی الکدن
وکیت دیمك اوكا مزار قازمغه ...

ضیا كوك آلپ

[*] برنجی صحیفه‌ده مندرج سپرده اویویان نفر ایچوندر .

غالیچیاده بر کیجه هجومیله دشمندن ضبط ایدیلن سپرلردن برنده صباحه قارشی یارم ساعت اویقویه مأذون بر عسکرمز دالغین اویقوده .

Levent Şahverdi Arşivi

Dobruca cephesinden İstanbul'a gelen yaralı gâzilerimize hasta treninden hasta otomobiline nakil olunurken şerbet ikramı

Müttefiklerimizin tarihinden alınacak dersler:

BÜYÜK FREDERIK

Geçen nüshadan mâba'd

Prusya'nın büyük şehirlerinde bütün vaazlar ahlakdan, insaniyetden, hissiyatdan bahisdi. Hatta Protestan rahiblerinden bir çoğu dinî tedrisatdan esrârın, ma-fevka'l-tabi'a ef'âlin çıkarılması fikrinde idi Frederik rahibleri kamilen serbest bırakıyordu; fakat kralı medh etmeleri ve ahaliye itaat etmeği öğretmeleri şartdı. Bu, Frederik'in sırf şahsî bir siyaseti idi. Fakat bu siyasetin esassızlığı pek çabuk anlaşıldı. Dinî hürriyet, itikadata hürmet hissini zaif düşürdü, dine karşı da hürmetsizlik tevlîd etdi. Henüz teşekkül etmiş olan Prusya devletinde ictimaî i'tiyadların ananesi mevcud olmadığı için ahlaksızlık başladı. Kralın dinî mübâlatsızlıkları ahaliye de sirayet etdi. Berlin'de zevk ve safahat alemleri gitdikce artdı. Frederik'in vefatı bu ahvalin ilerilemesine sebeb oldu. Bu müşevveş kısımları düzeltmek, bu ağır makineyi yürütmek için Frederik gibi demir bir el lazımdı. Fakat Prusya ahalisi için artık bu demir el pek ağırdı. Halkda istikbal hakkında büyük bir gurur vardı. Frederik devri halkı aldatmışdı. Ahali Prusya müessesatının ne derecelerde şahsî olduğu, ancak Frederik'in şahsı ile kaim bulunduğunu bilmiyordu. Herkes bütün müessesatda Frederik'in ruhu yaşadığına kaildi. Frederik'den sonraki devirde de, eskisi gibi, haricî muzafferiyetler, dahilî emniyetler refahlar ve saadetler temenni ediyordu. Halk kendisini tutan inzibatın tahaffüfünü istiyordu. Bu ise ancak hükümetin inhilaline sebebiyet

Yaralı gazilerimiz 5. Ordu, 4 numaralı Menzil hastanesinde İslam hanım kardeşlerimizin şefkatli mahir ellerinde.

بيوك فره‌دريق

Levent Şahverdi Arşivi

verebilirdi: Çünkü Prusya ancak bu inzibat ile kaimdi. Binaen aleyh Frederik'in vefatından sonra, Prusya'yı vücuda getirmek için nasıl bir deha icra-yı faaliyet eyledi ise ıslah için de öyle bir dehaya lüzum vardı. Prusya için de bu ıslahata lüzum vardı. Çünkü Prusya binasını ancak Frederik muhafaza edebilirdi. Bu sebebden Frederik'in vefatıyla Prusya'da felaket muhakkakdı. Mirabo Prusya'nın o zamanki ahvali için şu satırları yazmışdı: "Prusya'nın haricî siyaseti sakin ve yeknesak devam etdikce her şey yolunda gidecekdir. Fakat ilk top darbesiyle, ilk fırtınanın zuhuruyla bu küçük hükümet binası derhal inhilâle yüz tutacakdır."

Musul Valisi Fahrî Mülâzım Haydar Bey

Prusya'yı bu felaketden kurtarmak için büyük bir dehaya lüzum vardı. Frederik'in halefi, İkinci Frederik Vilhelm bu evsafı haiz değildi.

***

İkinci Frederik Wilhelm zamanında Mirabo'nun dedikleri acı bir hakikat şeklinde tezahür etdi. Fransa'da Napolyon'un zuhuru Prusya için büyük bir felaket oldu. Prusya'da Frederik'in devrinin askerliğinden pek zaif ve nâ-payidar eserler kaldı. Frederik ordusunun intizam ve mükemmeliyeti, ihraz-ı zafer-de iktidar ve kuvveti ancak Frederik'in vücudu ile kaimdi. Frederik ordusunun ser-kârından çekilince, umur-ı idare sırf bir numuneye göre tedvir edilmek istendi. Fikr-i teşebbüs yerine orduda riyaziye kuvveti hüküm-ferma oldu. Felsefeye ibtila Prusya ordusunu nazarî düsturlara tâbi kıldı. Riyaziye düsturlarını esas ittihaz eden bu ordu, Napolyon'un fa'al ve fikr-i teşebbüs sahibi ordusuna karşı mukavemet edemedi. (Yena) felaketi (1806) Prusya'nın sükutuyla neticelendi. Büyük Frederik şahsı ile kaim bulunan bu muhteşem bina bir iki meydan muharebesi neticesinde çökdü.

Fakat bu felaket uzun müddet devam etmedi. Millet ruh-ı esasîsini, ırkî kabiliyetlerini gaib etmedi. Altı sene devam eden esaret, parlak bir hürriyet harbi ile mündefi' oldu. O zaman Prusya, ilmî, an'anâtı, şecaati ve besaleti ile yükseldi. 1870 seferi Napolyon'un hemşehrilerine karşı Cermen azminin parlak bir intikamı yerine kaim oldu.

Ortada İran kuvvâ-yı mücahedesi kumandanı Nizamü's-Sultana hazretleri, solunda mahdumu, sağında İran ateşe militerimiz Fevzi Bey

Resmini fahr ile ber vech-i bâlâ derc-i sütun eylediğimiz Hazret-i Nizamü's-saltana komşumuz İslam İran'ın, haşmetle mâlî tarihini lekelemeye çalışan İngiliz-Rus zalemesine karşı liva-yı Osmanî altında Hüdâ-pesend-i ulû-himmetle mücahede etmekdedir.

Allah a'dâdını müzdâd, emeline düşmanı münkad eylesin.

Musul Valisi Haydar Bey ile şehid Ömer Naci merhum harp kıyafetinde

ورە بیلیردی؛ چونکە پروسیا آنجق بو انضباط ایلە قائمدی. بناءً علیە فردریقك وفاتندن صوڭرا، پروسیایی وجودە كتیرمك ایچون ناصل بر دها اجرای فعالیت ایلدی ایسە اصلاح ایچون دە اویلە بر دهایە لزوم واردی. پروسیا ایچوندە بو اصلاحاتە لزوم واردی. چونکە پروسیا بناسنی آنجق فردریق محافظە ایدەبیلیردی. بو سببدن فردریقك وفاتیلە پروسیادە فلاكت محققدی. میرابو پروسیانڭ او زمانکی احوالی ایچون شو سطرلری یازمشدی: «پروسیانڭ خارجی سیاستی ساكن و یكنسق دوام ایتدكجە هر شی یولندە كیدەجكدر. فقط ایلك طوپ ضربەسیلە، ایلك فورتنەنڭ ظهوریلە بو كوچوك حكومت بناسی درحال انحلالە یوز طوتاجقدر.»

موصل والیسی فخری ملازم حیدر بك

پروسیایی بو فلاكتدن قورتارمق ایچون بیوك بر دهایە لزوم واردی. فردریقك خلفی، ایكنجی فردریق ویلهلم بو اوصافی حائز دكلدی.

***

ایكنجی فردریق ویلهلم زماننده میرابونك دیدكلری آجی بر حقیقت شكلندە تظاهر ایتدی. فرانسەدە ناپولیونڭ ظهوری پروسیا ایچون بیوك بر فلاكت اولدی. پروسیادە فردریقك دورینك عسكرلكندن پك ضعیف و ناپایدار اثرلر قالدی. فردریق اوردوسنڭ انتظام و مكمللیتی، احراز ظفردە اقتدار و قوتی آنجق فردریقك وجودی ایلە قائمدی. فردریق اوردوسنك سركاردن چكیلنجە امور ادارە صرف بر نمونەیە كورە تدویر ایدلمك ایستندی. فكر تشبث یرینە اوردودە ریاضیە قوتی حكمفرما اولدی. فلسفەیە ابتلا پروسیا اوردوسنی نظری دستورلرە تابع قیلدی. ریاضیە دستورلرینی اساس اتخاذ ایدن بو اوردو، ناپولیونڭ فعال و فكر تشبث صاحبی اوردوسنە قارشی مقاومت ایدەمەدی. (یەنا) فلاكتی (١٨٠٦) پروسیانڭ سقوطیلە نتیجەلندی. بیوك فردریقك شخصی ایلە قائم بولونان بو محتشم بنا بر ایكی میدان محاربەسی نتیجەسندە چوكدی.

فقط بو فلاكت اوزون مدت دوام ایتمەدی. ملت روح اساسیسنی، عرقی قابلیتلرینی غائب ایتمەدی. آلتی سنە دوام ایدن اسارت، پارلاق بر حریت حربی ایلە مندفع اولدی. اوزمان پروسیا، علمی، عنعناتی، شجاعتی و بسالتی ایلە یوكسلدی. ١٨٧٠ سفری ناپولیونڭ همشهریلرینە قارشی جرمن عزمنڭ پارلاق بر انتقامی یرینە قائم اولدی.

اورتەدە ایران قوای مجاهدەسی قوماندانی نظام السلطنە حضرتلری، صولندە مخدومی، صاغندە ایران آتەشە میلیترمز فوزی بك

رسمی فخر ایلە بروجه بالا درج ستون ایلەدیكمز حضرت نظام السلطنە قومشومز اسلام ایرانك، حشمتلە مالی تاریخنی لكەلەمكە چالیشان انكلیز روس ظلمەسنە قارشی لوای عثمانی آلتندە خداپسند علو همتلە مجاهدە ایتمكدەدر.

الله اعدادینی مزداد، املنە دشمنی منقاد ایلەسین.

موصل والیسی حیدر بك ایلە شهید عمر ناجی مرحوم حرب قیافتندە

Levent Şahverdi Arşivi

Ankara-Erzurum demiryolu hattında emsali çok ufak köprülerden biri üzerine yol döşenmeden evvel

gazilerimiz, arkalarından kendilerine doğru yaklaşan bu hat üzerinde işitdikleri her bir kazma sadasını (zafere müjde) manasında telakki etmelerinde ne kadar haklıdırlar. Böyle bir hatta vaktiyle sahib olamamak acısı değil midir ki büyük himmet ve fedakarlıklarla yapılarak dörtde üç her tehlikeyi atlatmış iken Sarıkamış zaferini daha ileriye süremedik.

Aynı yolda sarp bir tepede yarma ameliyatı

Aynı yolda: Köprülerden biri. Taş kemer inşasından evvel ahşaptan askı

ANKARA-ERZURUM HATTI

Şimdi sessiz ve şakırtısız her dürlü mahrumiyetlere rağmen garba doğru yol alan bu hat; Anadolu'nun en kansız kalan damarlarına her adımında bir kudret, avuç avuç ümran ve bereket saçarak ilerliyor. Kafkas cephesinde şimdiye kadar harbin en meşakkatli safahatına büyük fedakarlıkla göğüs geren

آنقره - ارضروم خطى

Levent Şahverdi Arşivi

Cephe-i harbin yakınında düşman keşif kollarını dağıtarak muvaffakiyetli keşif yapan bir zâbit keşif kolumuz

SÎNÂ MUHAREBELERİ'NDE

Harp başladığı zaman Sînâ çölünde kumdan başka bir şey yoktu. Çok zaman evvel Hafir'e kadar bütün çöl İngilizlerin nüfûz mıntıkası olmuştu. Dördüncü Ordu İngilizlerin elinden bu büyük çöl parçasını kurtarmak için ilk yürüyüşünü yaptı. Yürüyen bir ordu için çöl İngilizlerden daha korkunçtu: Yol, kuma ilk basan neferin adım izinden başlıyordu.

Su, ancak birkaç yağmur çukurunda ve yalnız bedevîlerin bildiği birkaç kuyuda bulundu. Ve bulunmuş perakende sulardan herkes için günde yarım matara hisse ayrıldı. İntizam için, her birikmiş suyun etrafı süngülü birkaç muhafızla çevrildi.

Çölde günlerce hayat eseri görülmüyordu. Nâdiren çürümüş böcek kabukları vardı. Ve bunlar hayatı temsil ediyorlardı. Yeni Sînâ böyle değildir, yeni Sînâ'da su, belde ve yol var.

Birkaç gün yüründü. İngilizler kanalın öbür tarafında, siperleri bir ev gibi mesûd eden demiryolları ve muntazam nakliyat içinde bekliyorlardı. Osmanlı memleketinin en uzak köşelerinden gelmiş bir iki bin demirden insan kanal suyunu görecek, mebzûl su ile mebzûl gıdadan çeliklerinin dibine batan düşmana Sînâ fethinin nihayet bulduğunu haber verecektir.

Korkulu bir yakazada yaşayan İngilizler, projektörlerin yetişebildiği noktaya kadar bütün çölü ziyâdan bir dumana boğmuşlardı. Gündüzleri tayyareler kum üstünde her hareket eden şeyi haber veriyordu.

Ordu bittabi gece yürüyüşlerini tercih etti, zâti gündüzleri yürümek maddeten imkansızdı. Gece yürüyüşü ordunun hareketini düşmana karşı da gizli tutuyordu.

Müfrezenin gerisinde hecinlerden bir kervan yürüyordu. Erzak, mühimmât ve daha bin ihtiyaç bu ağır deve kollarıyla askeri takip etti. Bittabi bundan başka katırlar, atlar, arabalar, alışmadıkları bu yeni harekât sahası üzerinde, beraber oldukları ordunun büyük vazifesini anlamış gibi sabırla, müşkilâta karşı tevekkül göstererek ilerlediler. Sonra şefkati Musa'nın kumdan vatanına kadar genişleyen Hilâl-i Ahmer yarın yaralanıp gelecek kardeşler için çadırdan hastahaneler yapmaya çalışıyordu.

Kanalın yakın olduğu yerlerde teftiş için dolaşan birkaç zâbit

Suriye'de kumandamız altına giren müttefik kıt'âtından bir kısmı yakın cephelere hareketten evvel kolordu kumandanı Cemal Paşa tarafından teftişi

[illegible]

سینا محاربه‌لرنده

حرب باشلادیغی زمان سینا چولنده قومدن باشقه بر شی یوق ایدی. چوق زمان اول حفیره قدر بوتون چول انكلیزلرك نفوذ منطقه‌سی اولمشدی. دردنجی اوردو انكلیزلرك الندن بو بیوك چول پارچه‌سنی قورتارمق ایچون ایلك یورویشنی یاپدی. یوروین بر اوردو ایچون چول انكلیزلردن دها قورقونجدی: یول، قومه ایلك باصان نفرك آدیم ایزندن باشلایوردی.

[illegible]

[illegible]

Görülen Ziya Cemal Paşa Tepesi değildi. Bunu ancak oraya geldikleri zaman anladılar. Bir tarafta birkaç çift manda ve elli istihkâm neferinin birkaç yüz kilometre kum üstünde buraya taşıdıkları bir tombaz arabası duruyordu. Bu araba buraya tâ Edirne'den gelmişti: Edirne ve kanal, arada bir dünya kadar uzun mesafeler var. Bir deniz geçilecek, trenler, karayolları, Toros ve Amanos Dağları,

Makineli tüfenk bölüklerimizden biri uzak cephelerden birine yürüyüşte

Makineli bölük efrâdı. Kendi elleriyle çiçekledikleri vagonlarda

bir gece, bir ziyâ gördü. O vakit yalnız bir tepenin ismi konmuştu. Sâbit bir ziya ismi konan tepeyi hatırlattı. Ve hepsi Cemal Paşa Tepesi'ne doğru yürüdüler. Biraz sonra, belki yarın, memleketin uzak köşelerinden taşınan toplar, silahlar ve askerlerle kanala bir keşif taarruzu yapılacak şimal denizi sahillerinde İngilizlerle harp eden ittifak ordularının nihayet bulduğu yer düşmana anlatılacaktı.

Bağdat Suriye hatları aşılacak sonra Kudüs'ten kanala kadar arz-ı mukaddesin sert toprağı Sînâ'nın hafif bir insanı bile ayak bileklerine kadar kendine gömen kum çölü yürünecek. İnsan bu müşkilâtı düşündükçe tombazı buraya getiren mandaya bile hürmetkâr bir his duyar.

Tombaz arabasını getiren Anadolu neferleri kaç gündür sıcak et yememişlerdi. Çatlayan dudaklarını, ara sıra, yağmış bir yağmurun çamur olmuş suyuyla ancak nemlendirmişler, arz-ı mukaddes ve Sînâ güneşleri altında kurumuş peksimetleri dişlerini

Mızraklı süvari bölüklerimizden biri Dobruca'da İsakça üzerine yürüyüşte

گوریلن ضیا جمال پاشا تپه‌سی دگلدی. بونی انجق اورایه گلدکلری زمان آکلادیلر. بر طرفده بر قاچ چفت مانده و اللی استحکام نفرینک بر قاچ یوز کیلومترو قوم اوستنده بورایه طاشیدقلری بر طومباز عربه‌سی دوریوردی. بو عربه بورایه تا ادرنه‌دن گلمشدی. ادرنه و قنال، آراده بر دنیا قدر اوزون مسافه‌لر وار. بر دکز گچیله‌جک، ترنلر، قره یوللری، طوروس و آمانوس طاغلری،

ماکنه‌لی تفنک بلوکلرمزدن بری اوزاق جبهه‌لردن برینه یورویشده

بر گیجه بر ضیا گوردی. او وقت یالکز بر تپه‌نک اسمی قونمشدی. ثابت بر ضیا اسمی قونان تپه‌یی خاطرلاتدی. و هپسی جمال پاشا تپه‌سنه طوغری یورودیلر. بر آز صوکره، بلکه یارین، مملکتک اوزاق کوشه‌لرندن طاشینان طوپلر، سلاحلر و عسکرلرله قناله بر کشف تعرضی یاپیله‌جق شمال دکزی ساحللرنده انکلیزلرله حرب ایدن اتفاق اوردولرینک نهایت بولدیغی یر دشمنه آکلاتیله‌جقدی.

ماکنه‌لی بلوک افرادی، کندی اللریله چیچکلدکلری واغونلرده

بغداد سوریه خطلری آشیله‌جق صوکره قدسدن قناله قدر ارض مقدسک سرت طوپراغی صینانک خفیف بر انسانی بیله آیاق بیلکلرینه قدر کندینه کومن قوم چولی یورونه‌جک. انسان بو مشکلاتی دوشوندکجه طومبازی بورایه گتیرن مانده‌یه بیله حرمتکار بر حس دویار.

طومبازی گتیرن آناطولی نفرلری قاچ گوندر صیجاق ات یمه‌مشلردی. چاتلایان دوداقلرینی، آره صیره، یاغمش بر یاغمورک چامور اولمش صویله انجق نملندیرمشلر، ارض مقدس و صینا گونشلری آلتنده قورومش پکسماتلری دیشلرینی

مزراقلی سواری بلوکلرمزدن بری دوبروجه‌ده ایساقجه اوزرینه یورویشده

Levent Şahverdi Arşivi

idi. Saniyelere kadar tasarruf yapmak lazımdı. Ateş kuvvetle yanmıyor, et süratle pişmiyordu. Ve zaman koşuyordu. Bir defa sabah yaklaşırsa ondan sonra âmirlerin ve planın müthiş teftişi başlar, israf edilen bir saniyenin harp zamanı pek korkunç olan muhâsebesi aranırdı.

Mahir tayyarecilerimizin fotoğraf adesesine çarpan Port Said'in ticaret limanı

Son matara suları henüz kabarmaya ve kaynamaya başlarken saat geldi. Ve Erzurumlu bir çavuş hareket emrini verdi.

Son sularını ilk görülen et için israf eden genç askerler ilk gelen fikir önünde hiç tereddüt göstermediler. Ve bir el darbesiyle deve başını ve suyu kum üstüne döktüler. Tencere bağlandı ve araba yürüdü.

İşte bir destan sergüzeştine benzeyen birinci keşif seferinin o gece böyle bir menkabesi oldu..

F. R.

kırarak kemirmişlerdi. Zira o zaman çölde hiçbir şey yoktu; ne anbar, ne menzil, ne havuz, ne fırın... Her şey uzaklardan gelecek ve gelmeyen şeyler çölde keşfedilecekti.

Selim ordularının dâstân seferini, belki onların sergüzeştinden güç bir mâcerâ ile tekrar eden Osmanlı memleketinin tunçtan gençleri burada, kısa bir mola esnasında ölmüş bir deve gördüler. İçlerinde etin bütün iştiyâkı uyandı. Biraz odun bulunabilirdi, bu odunu yakmak da kâbildi; fakat ortada ölmüş bir deve ile yarımşar matara sudan başka bir şey yoktu. Hepsi ilk gelen fikir önünde hiç tereddüt etmediler. Bir kasatura altında ölmüş devenin başı koparıldı. Ve son matara sular tencerenin içine döküldü. Sonra ateş yandı.

Port Said civarında Süveyş Kanalı, liman ve şimendüfer mevküyle kıt'ât karargahı

Kızgın kum üstünde ve ateşten hava altında yirmi dört saat sürecek bir su mahrûmiyetinin korkunç ıztırâbını unutan neferler pişmeye başlayan etin etrafında çömeldiler. Ve Anadolu dağlarının serbest ve mahzûn türküleriyle beklediler.

Harekât en son devresinde

[illegible]

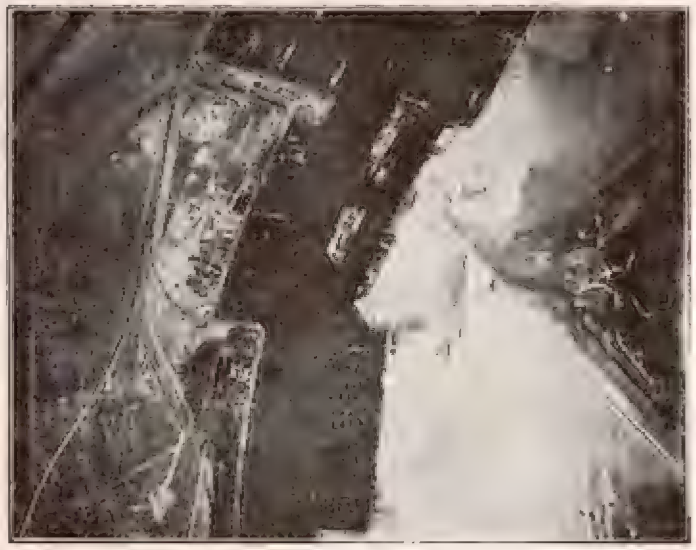

[illegible]

ف . ر .

Levent Şahverdi Arşivi

müşkilâta tesadüf etmişlerdir.

Çölün iklîmine nisbeten iklimi pek çok mutedil bulunan memâlikte tayerâna alışmış bir tayyâreci sahra üzerinde ta-yerâna mecbur olduğu zaman gerek tayyâresi ve gerek techîzâtı nokta-yı nazarından külliyen buna muhâlif birtakım şerâit-i fenniyye karşısında bulunur.

Evvela bu cihetlerin şerâit-i havâiyyesi tayyârelerin yükselmelerine mânîdir. Sâniyen bu taraflarda her dâim eksik olmayan kum fırtınaları esnâsında bir küçük kum parçası motorun ehemmiyetten ârî en küçük bir noktasına nüfûz ettikte Hudâ-negerde derhal bir kaza vukûu muhakkaktır. Binâenaleyh her tayerândan evvel motorun en âdî bir noktasını bile nazar-ı tedkîkten geçirmeli ve pek müdekkikâne temizlemelidir. Süveyş havâlisinde tayerân eden tayyârecilerimiz her hususta hidemât-ı fevkalâde ibrâz ve her türlü müşkilâta göğüs gererek düşmanın pek gerilerine kadar uçmaya muvaffak

Port Said limanı medhali

Port Said limanında tayyare bombalarımızdan masûn kalamayan düşman harp ve ticaret gemileri

Bir tayyaremizin taarruzundan kurtulmak için son süratle kaçan bir düşman gemisinin tayyareden alınan fotoğrafı

SÜVEYŞ VE HAVALİSİNDE TAYYÂREMİZİN FAALİYETİ ve TAYYÂREDEN ALINAN FOTOĞRAFLAR

Kıtaât-ı Osmâniye'nin kelimenin bütün mânâsıyla şecaât ve besâlet-i fevkalâde ibrâz ederek şimdiye kadar düşmanla çarpıştıkları bilumum cephelerde gösterdikleri muvaffakıyât-ı mühimmede tayyârecilerin dahi oldukça mühim birer hisse-i iştirâkleri olduğu belki her gün neşredilen harp raporları ile dahi iyânen sabit olmuştur. Tayyârecilerin hidemât-ı fevkalâdeleri en ziyâde Süveyş Kanalı'nda müşâhede edilmiştir. Burada vuku bulan bir cümle muhârebât-ı havâiyyede tayyârecilerimiz iktidar ve liyâkatlerini kat ender kat isbat etmişlerdir.

Zîra mâhir tayyârecilerimiz düşmandan evvel mahall-i mezkûrun iklimiyle harp etmeye mecbûr olmuşlardır ki, işbu mecburiyet karşısında tayerân husûsunda oldukça

مشکلاته تصادف ایتمشلردر .

چولك اقلیمنه نسبةً اقلیمی چوق معتدل بولنان ممالکده طیرانه آلشمش بر طیارهجی صحرا اوزرنده طیرانه مجبور اولدیغی زمان گرك طیارهسی و گرك تجهیزاتی نقطهٔ نظرندن کلیاً بوکا مخالف برطاقم شرائط فنیه قارشوسنده بولنور .

اولاً بو جهتلرك شرائط هوائیهسی طیارهلرك یوکسلمهلرینه مانعدر . ثانیاً بو طرفلرده هر دائم اکسیك اولمیان قوم فورطنهلری اثناسنده بر کوچك قوم پارچهسی موتورك اهمیتدن عاری اك کوچك بر نقطهسنه نفوذ ایتدکده خدانکرده درحال بر قضا وقوعی محققدر . بناءً علیه هر طیراندن اول موتورك اك عادی بر نقطهسنی بیله نظر تدقیقدن گچیرملی و پك مدققانه تمیزلملیدر . سویش حوالیسنده طیران ایدن طیارهجیلرمز هر خصوصده خدمات فوق العاده ابراز و هر درلو مشکلاته گوکس گرهرك دشمنك پك گریلرینه قدر اوچمغه موفق

پورت سعید لیمانی مدخلی

بر طیارهجیمزك تعرضندن قورتیلمق ایچون صوك سرعتله قاچان بر دشمن گمیسنك طیارهدن آلنان فوتوغرافی

پورت سعید لیماننده طیاره بومبالرمزدن مصون قالهمیان دشمن حرب و تجارت گمیلری

سویش و حوالیسنده طیارهجیلرمزك فعالیتی و طیارهدن آلنان فوتوغرافلر

قطعات عثمانیهنك كلمهنك بتون معناسیله شجاعت و بسالت فوق العاده ابراز ایدرك شیمدی یه قدر دشمنله چارپیشدقلری بالعموم جبههلرده گوستردکلری موفقیات مهمهده طیارهجیلرك دخی اولدقجه مهم بر حصهٔ اشتراکلری اولدیغی بلکه هر گون نشر ایدیلن حرب راپورلری ایله دخی عیاناً ثابت اولمشدر . طیارهجیلرك خدمات فوق العادهلری اك زیاده سویش قنالنده مشاهده ایدلمشدر . بوراده وقوع بولان بر جمله محاربات هوائیهده طیارهجیلرمز اقتدار و لیاقتلرینی قات اندر قات اثبات ایتمشلردر .

زیرا ماهر طیارهجیلرمز دشمندن اول محل مذکورك اقلیمیله حرب ایتمکه مجبور اولمشلردرکه ایشبو مجبوریت قارشوسنده طیران خصوصنده اولدقجه

Levent Şahverdi Arşivi

Bir harp tayyaremiz tarafından el-Ariş civarında yere düşürülen bir İngiliz tayyaresinin enkazı

Afrikadaki mücahitlerimize halife-i İslâm'ın zaferli selâmını tebliğe memur heyetten bir kısmı, tahtelbahirin şişirme sandalında

Bombaların esnâ-yı endahtında düşman ordugâhında vukû bulan kargaşalıklar o dereceyi bulmuş idi ki tayyârelerimiz düşman mevâki-i mühimmesinin âdeta civarına denecek kadar irtifâlarını alçaltmaya fırsat bulmuşlar ve mücehhez bulundukları makineli tüfekleriyle bu defada pek yakından hüsn-i muvaffakiyetle endaht etmişlerdir. Tabiatıyla her ne kadar düşman derhal tayyâre toplarıyla mukâbelede bulunmuş ise de tayyârelerimiz hamdenlillahi teâlâ marûz kaldıkları ateşten hiçbir sûretle müteessir olmayarak sâlimen hangarlarına avdet edebilmişlerdir.

Süveyş Cephesi'nde bidâyet-i harpten beri tayyârelerimiz esnâ-yı tayerânda pek çok defalar düşman tayyârelerinin hücumlarına maruz kalmışlar vukû bulan müteaddid hevâîmuhârebelerde düşman her zaman cesur tayyarecilerimizin hücum ve savletleri karşısında münhezimen firâra mecbûr kalmış ve yevmî harp raporlarında ekserisinin mütâlaa olunduğu vecih üzere müteaddit düşman tayyârecilerini iskâta muvaffak olmuşlardır. Buna rağmen İngilizler şimdiye değin bir tek tayyâremizi bile iskât edememişlerdir. Neşredilen fotoğraflardan birisi cesâret ve mahâretlerini bihakkın isbât etmiş tayyârecilerimiz tarafından iskât edilen bir İngiliz tayyâresinin enkazını irâe etmektedir.

Mısır kapularında Nuri Paşa kum üstünde seyyar karargahında emir yazarken

olmuşlar ve her uçuşlarında pek mühim keşfiyâtta bulunarak orduya gayet müfid ve kıymettâr bir takım malûmât getirmişlerdir. Esnâ-yı tayerânlarında dâimâ beraberlerinde bulundurdukları tayyare fotoğraf makinelerini istimâl ederek düşmanın mevâzi-i mühimmesîne ve ordugâhlarına ait pek çok mûhim ve muhtelif fotoğraflar ahzetmîşlerdir. Portsaid civarında İngilizler'in liman dahilinde inşâ ettikleri müessesât ile şimendifer istasyonu ve harp gemilerinin sûret-i seyirleri ile kıtaât karargâhının bulunduğu mevâki ahzedilen fotoğrafların harp dolayısıyla derç edilen birkaç adedinde vâzıhan müşâhede edilmektedir.

Mahall-i mezkûrda liman ve şîmendifer mevâkiine ve düşman cephâne depolarına cesur tayyârecilerimiz tarafından muhtelif cesâmette kilitli bombalar atılmış ve düşman gerek insanca gerek esliha ve cephânece mühim zâyiâta dûçâr olmuştur. Esliha-i nâriye depoları berhevâ edilmiş, limanda mevcut mebânî ve şimendifer mevâkii pek müessir sûrette tahrip edilip İngilizler tarafından harâb olan mahallerin tamirleri için bir çok aylar tekrar çalışmaları îcâb etmiştir.

Afrika şimal sularında dolaşan iki bin tonluk İngiliz Hawks vapuru bir torpil endahtı neticesinde batarken

Atılan mezkûr bombalardan İngiliz nakliye ve ticaret gemileri dahî pek mühim hasârâta dûçâr olmuşlardır. Gemilerin ekserisinde derhal iştiâller vukû bulduğu re'yül-ayn görülmüştür.

MÜBAREK ŞEHİDLERİMİZ

Y26 T1 K2 Kumandanı Yüzbaşı Cevad Efendi. (26 Ağustos 332)

Y30 T2 K3 Kumandanı Yüzbaşı Bahaeddin Efendi (29 Eylül 331)

Y127 T2 Kumandanı Binbaşı Mehmed Rüşdü Bey (5 Teşrin-i sâni 331)

Dördüncü Ordu Serbaytarı Kaimmakam Muallim Hayreddin Bey. Tarih-i şehadeti: (18 Şubat 331)

Trabzon Jandarma Efrâd-ı Cedîde Mektebi K4 Kumandanı Yüzbaşı Cemal Efendi (9 Şubat 330)

Y9 K1 Mülâzım-ı sânîsi Hasan Nâmık Efendi (5/6 Nisan 332)

Y41 K1 Mülâzım-ı evvel Salih Efendi (21 Kânun-ı evvel 331)

Y57 T3 K2 Kumandanı Yüzbaşı Cemal Efendi (18 Nisan 331)

Fırka 6 İstihkam Bölüğü Kumandnaı Mülazım-ı evvel Aziz Âgâh Efendi (18 Kânun-ı evvel 331)

Sahra Topçu Y9 K8 Zâbit Vekili Abdülaziz Efendi (11 Mayıs 332)

Y15 T1 Yâveri Mülâzım-ı sânî Mehmed Nuri Efendi (22 Nisan 331)

Y85 T2 K5 Kumandanı Yüzbaşı Mustafa Efendi (18 Kânun-ı sâni 331)

Y11 K10 Zâbit Namzedi Firzevikli Cemal Efendi (20 Haziran 331)

73 K4 Kumandanı Mülâzım-ı sânisi Ali Fahri Efendi (21 Kânun-ı sâni 330)

36 K6 Mülâzım-ı evveli Mehmed Edhem Efendi (22 Mayıs 331)

22 Makineli Tüfek Bölüğü Mülazım-ı evveli Mehmed Nâil Efendi (7 Haziran 331)

مبارك شهیدلریمز

Levent Şahverdi Arşivi

Tarihî çöl seferinden alınma esir İngiliz zabitleri at üstünde giderken yaya muhafız giden Osmanlı askerlerinin (esire şefkat) dersinden bir nümûne-i ibret

Aynı esirlerin asker kısmı garnizona yakın açıkta istirahatte

İngiliz esirleri askerlerimizin muhafazasında garnizon yolunda

تاریخی چول سفرندن آلنمه اسیر انكلیز ضابطلری آت اوستنده كیدركن یایا محافظ كیدن عثمانلی عسكرلرینك (اسیره شفقت) درسندن بر نمونهٔ عبرت

عینی اسیرلرك عسكر قسمی غارنیزونه یقین آچیقده استراحتده

انكلیز اسیرلری عسكرلریمزك محافظه‌سنده غارنیزون یولنده

Levent Şahverdi Arşivi

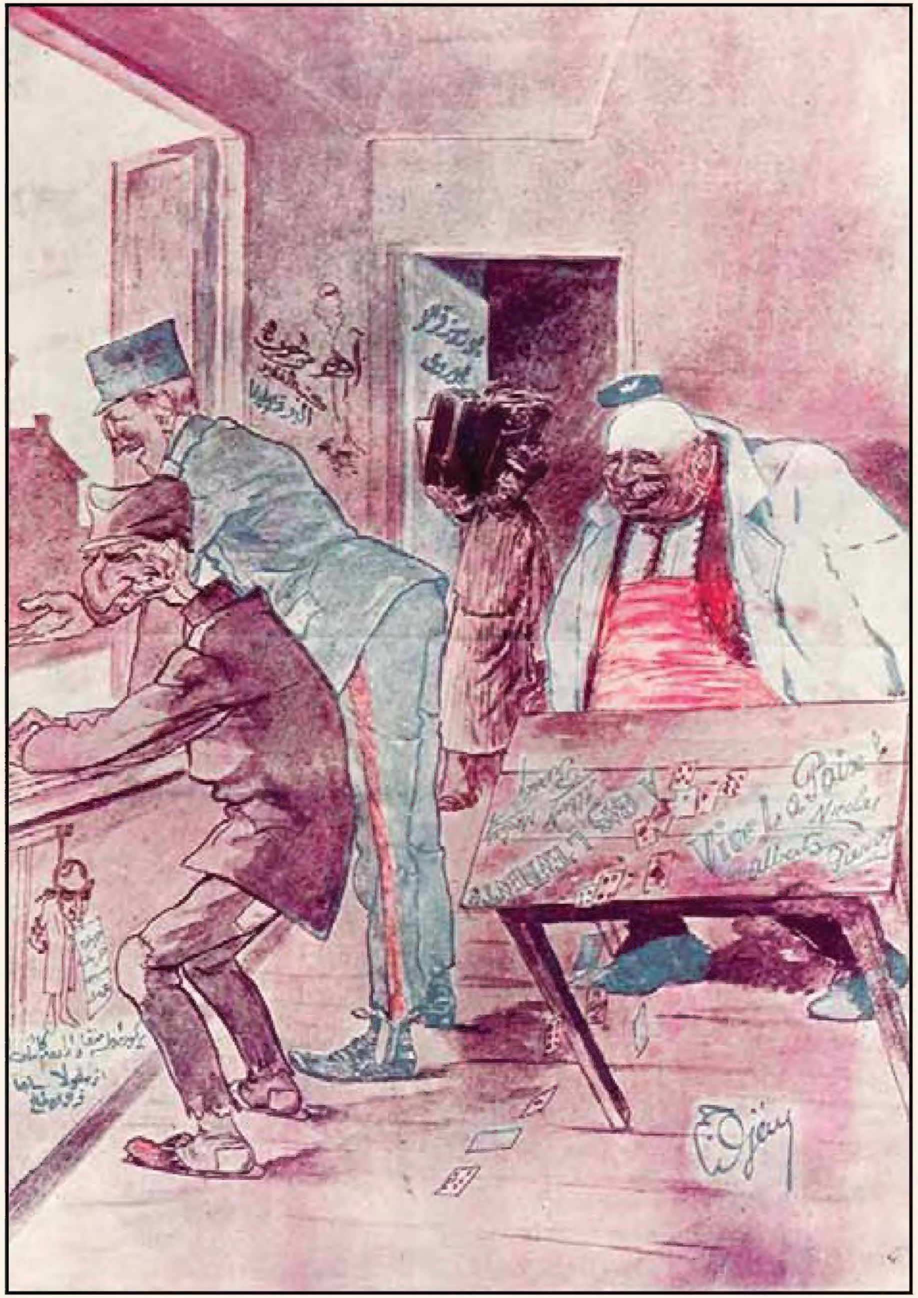

— Ay!! Ferdinan!… Bu kadar çabuk geleceği kimin aklına gelirdi.

Levent Şahverdi Arşivi

حرب مجموعه‌سی

صایی — ١٤

ییل — ١

تشرین ثانی ١٣٣٢

صفر ١٣٣٥

فیئاتی : ١ غروش

اداره‌خانه : استانبول — جغال اوغلی
قابالی فرون مسوقاتی نومرو ٦
(تلفون ١٨٥٤)

استانبول و ولایات ایچون پوسته
اجرتیسنده داخل اولدیغی حالده بر
ییللق اشتراك بدلی ٢٥ غروش

اوندبشه گونده بر چیقار عسکر و محاربه‌دن بحث ایدر رساله مصوره

« غالیچیا سپرلرنده »

بلكه بر ساعت صكره، دیریلمش، سوكیلی خلیفه‌سی اوغرینه فدای نفس ایده‌جك بر نفرمز انتقام بابانه سینه‌سنده بومباسیله بر لحظه اویقوده

Levent Şahverdi Arşivi